

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1907, kl. 11 f. m.

Sammansatta stats- och bevillningsutskottets utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående bestridande af kostnaden för en kontroll- och justeringsstyrelse m. m.

I en den 15 sistlidne mars till Riksdagen aflåten proposition, n:o 105, har Kungl. Maj:t, under återopande af propositionen bifogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att

»*ej mindre*, under förutsättning att de den 8 innevarande mars aflåtna nådiga propositionerna med förslag till förordningar dels angående tillverkning af brännvin, dels angående tillverkning och beskattning af maldrycker, dels om beskattning af socker, i hvad de afse den nuvarande centrala kontrollmyndighetens förändrande till en särskild kontroll- och justeringsstyrelse, vinna Riksdagens bifall, medgifva,

att till aflönande af nuvarande chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå äfvensom af de vid byrån för närvarande anställda byråingenjör, kanslisekreterare och vaktmästare, hvilka jämlikt åtagande skulle förordnas såsom respektive chef, ledamöter och vaktmästare vid kontroll- och justeringsstyrelsen, må dels disponeras de belopp, hvilka af det å sjunde hufvudtiteln för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda ordinarie anslag jämte sjunde hufvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg i form af lön, tjänstgörings-

penningar och ålderstillägg eljest skolat till nämnda tjänst innehafvare utgå, dels ock såsom lönefyllnad åt bemälda byråingenjör och kansli-sekreterare af förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter utgå ett belopp af 500 kronor åt hvardera för år räknadt;

att till aflönande af en tredje ledamot i kontroll- och justeringsstyrelsen för tiden från och med den 1 juli 1908 må af förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter utgå ett belopp af 4,500 kronor för år räknadt, äfvensom, i den mån ålderstillägg för honom ifrågakommer, härför erforderligt belopp af det under sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg;

att vid tjänstledighet af annan anledning än semester för någon af bemälda tjänst innehafvare vid kontroll- och justeringsstyrelsen de vikarien tillkommande tjänstgöringspenningar äfvensom den del af lönen, som den tjänstledige kan förpliktas att under ledigheten för tjänstens uppehållande afstå, må utgå af samma anslag, som lönen och tjänstgöringspenningarna till den förre;

att, därest någon af de nuvarande tjänst innehafvarne vid kontroll- och justeringsbyrån från tjänsten afgår, till aflönande af den, som förordnas att uppehålla däremot svarande befattning i kontroll- och justeringsstyrelsen, må disponeras det belopp af förenämnda anslag för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, som af den afgångne uppburits, äfvensom, därest denne innehåft byråingenjör- eller kansli-sekreterarbefattning vid kontroll- och justeringsbyrån, såsom lönefyllnad ett belopp af 500 kronor för år räknadt af förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter jämte, i den mån sådant ifrågakommer, ålderstillägg af förenämnda under sjunde hufvudtiteln anvisade förslagsanslag till ålderstillägg;

att tjänst innehafvare inom kontroll- och justeringsbyrån, hvilken förordnas att uppehålla tjänst inom kontroll- och justeringsstyrelsen, må för åtnjutande af ålderstillägg tillgodoräknas den tid, han i sådant hänseende ägt tillgodoräkna sig med afseende å sin tjänst inom byrån;

att till aflönande af amanuenser samt till vikariatsersättning, renskrifning m. m. vid kontroll- och justeringsstyrelsen ett belopp af 4,300 kronor för år räknadt må utgå af förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter; samt

att alla expenser vid kontroll- och justeringsstyrelsen må bestri-
das af samma anslag;

än äfven höja det i staten för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda ordinarie anslag till amanuenser, vikariats-

ersättning, renskrifning med mera, nu 14,700 kronor, till 15,400 kronor, eller således med 700 kronor;

kommande vid bifall till sistberörda förslag det för nämnda afdelning af Kungl. Maj:ts kansli i riksstaten uppförda ordinarie anslag i dess helhet, 68,100 kronor, att höjas till 68,800 kronor.»

Enligt ofvanberörda statsrådsprotokoll har chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning yttrat följande:

»Vid underdånig föredragning den 12 nästlidne januari af de till regleringen af riksstatens sjunde hufvudtitel för nästkommande år hörande frågor anmälde jag jämväl, hurusom i sammanhang med utarbetandet af förslag till förändrade bestämmelser rörande kontrollen vid brännvins-, socker- och maltdryckstillverkningarna, hvarom Riksdagen i skrifvelse den 12 maj 1906 gjort framställning, fråga uppstått om den nuvarande centrala kontrollmyndighetens, finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, förändring till ett särskildt, fristående ämbetsverk. Med afseende å det icke fullt utredda skick, hvori nämnda fråga för det dåvarande befann sig, inskränkte jag mig emellertid därvid till en hemställan, att, i afvaktan på den nådiga proposition angående, bland annat, ändrad organisation af finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, Kungl. Maj:t kunde komma att till Riksdagen afåta, det för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda ordinarie anslag, 68,100 kronor, måtte tills vidare beräknas till oförändradt belopp. Denna min hemställan blef ock af Kungl. Maj:t bifallen.

Sedan Kungl. Maj:t den 8 innevarande mars till Riksdagen af-låtit nådiga propositioner med förslag till förordningar angående tillverkning af brännvin, angående tillverkning och beskattning af malt-drycker samt om beskattning af socker, hvilka förslag innefatta, bland annat, att den centrala kontrollmyndigheten hädanefter skulle utgöras af ett själfständigt ämbetsverk, benämndt kontroll- och justeringsstyrelsen, tillåter jag mig att nu till nådig pröfning anmäla dels frågan om den nya kontroll- och justeringsstyrelsens organisation och sättet för bestridande af kostnaderna för densamma, dels ock den därmed sammanhängande frågan om de för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli erforderliga anslag.

Enligt den för kontroll- och justeringsbyrån den 31 oktober 1884 utfärdade instruktion jämte sedermera meddelade föreskrifter i ämnet åligger det byrån dels att biträda chefen för finansdepartementet vid handläggning af frågor angående tillverkningen och beskattningen af brännvin, maltdrycker och socker, angående tillämpningen af gällande för-

fattningar rörande försäljning af brännvin, vin och öl samt tillagade, alkoholfria drycker och svagdricka äfvensom angående justeringsverket, dels ock att öfvervaka kontrollen öfver tillverkningen af brännvin, maldrycker och socker samt att såsom styrelse för justeringsverket utöfva tillsyn å efterlefnaden af författningar angående mått och vikt.

Vid byrån finnas anställda ett kansliråd såsom byråchef, en byråingenjör samt en kanslisekreterare. Dessutom äro vid byrån anställda amanuenser och en vaktmästare.

Byråchefen åligger hufvudsakligen att biträda departementschefen med beredande till underdånig föredragning af de på Kungl. Maj:ts afgörande ankommande mål och ärenden, som tillhöra byråns verksamhetsområde, och däri afgifva förslag till beslut; att med uppmärksamhet följa kontrollen öfver brännvins-, maldrycks- och sockertillverkningen äfvensom justeringsverket och, när anledning förekommer till vidtagande af någon åtgärd därutinnan, som enligt gällande föreskrifter icke ankommer på honom själf, därom göra anmälan hos departementschefen samt att i nämnda ärenden utarbета de förslag och utlåtanden, som anbefallas; att utöfva förmanskap för de vid kontrollen öfver brännvins-, maldrycks- och sockertillverkningen samt vid justeringsverket anställda personer och, i enlighet med gällande författningar, meddela dem erforderliga föreskrifter; att, när öfverkontrollörs-, justeringskontrollörs- och justerarebefattningar skola besättas, därtill föreslå personer, som hafva för befattningarna erforderliga insikter, äfvensom att afgifva yttrande i frågor angående tillsättande af förste kontrollörer vid sockertillverkningen; att uppgöra förslag till tjänstgöringsområdena för den vid kontroll- och justeringsväsendet anställda personal; att besörja anskaffandet af föreskrifna kontrollredskap samt af likare för mått och vikt äfvensom andra behöfliga justeringsredskap; att årligen afgifva underdånig berättelse dels angående tillverkningen och försäljningen af brännvin, dels rörande tillverkningen af maldrycker dels ock angående sockertillverkningen samt att efter tillstånd af departementschefen företaga inspektionsresor.

Byråingenjören åligger att förrätta justeringsarbeten och biträda vid andra inom byrån förefallande tekniska göromål; att, efter byråchefens föreskrift, biträda vid de statistiska arbetena; att redovisa för och vårda kontroll- och justeringsmaterielen; att instruera dem, som önska anställning såsom öfverkontrollör och justerare; att, om sådant påfordras, i byråchefens ställe företaga inspektionsresor; samt att, då byråchefen ej utöfvar sitt ämbete, företräda hans plats, där ej annorlunda förordnas.

Till kanslisekreterarens åligganden hör att uppsätta koncept till de från byrån utgående expeditioner; att biträda vid upprättandet af sammandragen öfver ingångna tillverkningsbevis och rapporter; att motaga och diarieföra till byrån inkommande handlingar; samt att ordna och vårda alla till byrån inkommande skrivelser, rapporter och anmälningar m. m.

Såsom häraf framgår, är det således chefen för kontroll- och justeringsbyrån, som egentligen har att utöfva öfverinseendet öfver kontrollen vid brännvins-, maltdrycks- och sockertillverkningen. Honom tillkommer nämligen förmanskapet öfver hela den vid nämnda kontroll anställda personal, liksom det ock tillhör honom att meddela de närmare föreskrifter, som, utöfver hvad i gällande författningar finnes stadgadt, med afseende å kontrollens utöfvande erfordras. Denne tjänsteman kan därför i själfva verket för närvarande sägas vara den centrala kontrollmyndigheten.

I enlighet med förut omförmälda, för Riksdagen framlagda förslag till nya förordningar angående tillverkning af brännvin, tillverkning och beskattning af maltdrycker samt beskattning af socker skulle det åligga den nya kontroll- och justeringsstyrelsen att utöfva öfverinseendet öfver kontrollen vid tillverkningen och beskattningen af brännvin, maltdrycker och socker, beträffande sockerbeskattningen med den inskränkning, som följer af gällande bestämmelser rörande tullverkets befattning med nämnda kontroll. Därjämte skulle styrelsen handhafva öfverinseendet öfver justeringsverket i riket samt utöfva den befattning med kontrollen öfver försäljningen af brännvin, som nu tillkommer chefen för kontroll- och justeringsbyrån.

Kontroll- och justeringsstyrelsen skulle sålunda hafva att beträffande nu nämnda grenar af förvaltningen utöfva enahanda åligganden och befogenheter, som för närvarande tillhöra kontroll- och justeringsbyrån och särskildt dess chef. Härutöfver skulle emellertid, enligt hvad jag redan vid föredragningen af förenämnda författningsförslag nämnt, en i vissa hänseenden vidgad befogenhet tillkomma den nya styrelsen. Sålunda skulle enligt förslaget den öfverkontrollörerna för närvarande åliggande inspektionen öfver sockerfabrikerna utöfvas direkt från den centrala kontrollmyndigheten samt befattningen såsom öfverkontrollör vid brännvins- och maltdryckskontrollen i Stockholm jämte angränsande trakter bestridas af en utaf den nya styrelsens egna tjänstemän.

Därjämte skulle bestämmandet af tjänstgöringsområden för öfverkontrollörerna samt för justerare af mått och vikt, konstituerande af justerare och justeringskontrollörer, inkallande af öfverkontrollörer till

tjänstgöring äfvensom vissa andra ärenden öfverflyttas från chefen för finansdepartementet till den nya centralstyrelsen.

Redan nu har det sedan nästlidet års höst införda förändrade systemet för beskattning af socker gjort en förstärkning af kontroll- och justeringsbyråns arbetskrafter önskelig, på det att öfverkontrollörernas befattning med sockerkontrollen måtte kunna öfverflyttas på den centrala kontrollmyndigheten. Därest denna öfverflyttning beslutas, blir det därför nödvändigt, att det nya ämbetsverket utrustas med arbetskrafter något större än dem, hvaröfver den nuvarande kontroll- och justeringsbyrån förfogar.

Visserligen skulle, på sätt jag redan förut vid föredragning af omförmälda författningsförslag erinrat, i följd af byråns ombildning till ett själfständigt ämbetsverk den handläggning af sådana på Kungl. Maj:ts pröfning ankommande mål och ärenden, hvilka nu tillhöra byrån och fortfarande skulle tillhöra Kungl. Maj:ts afgörande, icke vidare komma att i den form och på det sätt som hittills varit fallet tillhöra den nya styrelsen.

I åtskilliga dylika mål och ärenden, åtminstone i allmänhet dem, som röra tillverkning och beskattning af brännvin, maldrycker och socker äfvensom tilläfventyrs i vissa fall jämväl sådana mål, som angå försäljning af brännvin, vin och öl m. m., torde emellertid styrelsens underdåniga utlåtande komma att infordras.

På sätt jag senare skall närmare omförmäla, har jag för öfrigt tänkt mig, att det biträde med beredande till underdånig föredragning af sådana på Kungl. Maj:ts pröfning ankommande, till kontroll- och justeringsbyrån nu hörande mål och ärenden, hvilket det hittills ålegat chefen för nämnda byrå att lämna, tillsvidare skulle kunna erhållas sålunda, att chefen för kontroll- och justeringsstyrelsen eller eventuellt annan tjänsteman inom styrelsen förordnas att i sådant hänseende biträda departementschefen, hvaremot uppsättningen af expeditioner i dessa mål och ärenden m. fl. dylika göromål, hvilka hittills tillhört byråns tjänstemän och i främsta rummet den där anställde kansli-sekreteraren, torde kunna anförtros åt någon af de inom departementet i öfrigt anställda tjänstemän.

Den minskning i göromål för vissa af styrelsens tjänstemän, som i följd af en dylik anordning skulle uppstå, torde emellertid blifva skäligen ringa i jämförelse med den ökning, som naturligen blifver en följd af förläggandet af viktiga delar af själfva kontrollens utöfning till den centrala myndighetens egna tjänstemän.

Till närmare belysning af omfattningen af de göromål, som utöfver

arbetet med de mål och ärenden, som ankomma på Kungl. Maj:ts pröfning, tillhöra byrån, må nämnas, att antalet ärenden, hvilka handläggas af byrån utan föredragning inför Kungl. Maj:t, under åren 1904—1906 i medeltal för hvarje år uppgått till 1,746, hvilka föranledt likaledes i medeltal 1,797 från byrån utgående skrivelser eller andra expeditioner. I nyssnämnda ärenden hafva dock icke inräknats det stora antal uppgifter och rapporter, som regelbundet till byrån inkomma och där underkastas statistisk bearbetning, ej heller de talrika justeringar af mått och vikter m. m., som där förekomma.

För genomförande af den föreslagna nya organisationen erfordras därför otvifvelaktigt en större personal än den, som nu förefinnes inom kontroll- och justeringsbyrån. Ökningen torde dock, såsom jag redan vid förberörda tillfälle angifvit, kunna begränsas till ytterligare en tekniskt bildad tjänsteman.

Enligt hvad jag i berörda sammanhang redan anført, har jag i fråga om organisationen af det nya ämbetsverket, därvid landtbruksstyrelsen i vissa afseenden lämpligen ansetts kunna tjäna till förebild, tänkt mig, att den nya kontroll- och justeringsstyrelsen skulle bestå af, förutom chefen, hvilken skulle benämnas öfverdirektör, tre ansvariga ledamöter, däraf två tekniskt bildade (öfveringenjörer) och en med civil tjänstemanutbildning (sekreterare).

Öfverdirektören, hvilken, då göromålen inom ämbetsverket det tillstädja, jämväl skulle hafva att företaga inspektionsresor för kontrollens öfvervakande, skulle i regel vara ensam beslutande och ledamöterna föredragande inför honom, öfveringenjörerna i tekniska och sekreteraren i öfriga ärenden, med rätt och skyldighet naturligen för föredraganden att, om han hyser afvikande mening, låta anteckna densamma till protokollet. Dock synes, i öfverensstämmelse med hvad inom de efter byråsystemet organiserade ämbetsverk i allmänhet är fallet, vid handläggningen af vissa viktigare ärenden, förutom föredraganden, ytterligare en af de öfriga ledamöterna böra vara närvarande och deltaga i ärendenas behandling. Dit höra, utom frågor angående verkets organisation och arbetsordning, ärenden angående utfärdande, ändring, förklaring eller upphäfvande af reglementen, instruktioner och andra allmänna föreskrifter, afgifvande af förslag rörande förordnande af öfverkontrollörer, dessas inkallande till tjänstgöring, förordnande af förste kontrollörer vid sockerfabrikerna, bestämmande af antalet kontrollörer vid brännvins- och maltdryckstillverkningen samt af deras tjänstgöringsdistrikt och dagarfvoden, förordnande af denatureringskontrollanter, tillsättande af justerare och justeringskontrollörer afveusom afgifvande af infordrade underdåniga utlåtanden m. m.

Utom den föredragning, som, enligt hvad nämnts, skulle tillhöra de tekniska ledamöterna, skulle den ene af dem jämväl hafva att enligt öfverdirektörens bestämmande tid efter annan företaga inspektionsresor för öfvervakande af kontrollen öfver sockertillverkningen och den andre eller möjligen båda, efter viss fördelning, utöfva den tillsyn öfver brännvins- och maltdryckstillverkningen i Stockholm och närmast däromkring liggande områden, som eljest tillkommer öfverkontrollör. Dessutom skulle öfveringenjörerna, liksom nu byråingenjören, förrätta erforderliga justeringsarbeten, äfvensom besörja anskaffandet af nödiga kontroll- och justeringsredskap samt handhafva värden om dessa m. m.

Sekreteraren skulle, utom honom åliggande föredragning, hvilken, som nämnt, skulle omfatta alla ärenden, hvilka icke äro af teknisk natur, därjämte hafva att uppsätta alla styrelsens utlåtanden och expeditioner, hvilka icke öfverlämnas till öfveringenjörerna, äfvensom i öfrigt fullgöra de åligganden, som eljest i allmänhet tillkomma registrator och arkivarie m. m.

Med en organisation, genomförd i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grunder, jag sålunda angifvit, torde, såsom jag redan förut framhållit, den centrala kontrollmyndigheten blifva i flera afseenden bättre skickad för sin uppgift än nu är fallet, då ansvaret för öfverinseendet öfver kontrollen hufvudsakligen hvilar å en enda tjänsteman, den inom finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå anställde byråchefen.

Af den redogörelse, jag lämnat för de göromål, som skulle tillkomma det nya ämbetsverket, läser ock framgå, att den af mig såsom erforderlig ansedda fasta personalen inom verket icke kan anses större än nödigt.

Såsom jag vid föredragningen af förenämnda författningsförslag omförmält, har jag förutsatt, att den nya kontroll- och justeringsstyrelsen skulle träda i verksamhet den 1 januari 1908. Enär den förändrade organisationen af kontrollen i öfrigt icke kan träda i tillämpning förr än under samma års höst, då nya tillverkningsår taga sin början, torde emellertid med tillsättandet af den ene af öfveringenjörerna, hvilken företrädesvis skulle hafva till uppgift att utöfva kontrollen öfver sockertillverkningen, kunna anstå till den 1 juli 1908, då de direkta förberedelserna för kontrollens omläggning egentligen komma att vidtaga.

Af skäl, som jag redan förut antyd, torde den nya styrelsen tillvidare icke böra uppföras å ordinarie stat.

Liksom jag ansett det nya ämbetsverket lämpligen kunna organiseras efter landtbruksstyrelsens förebild, synas i afvaktan å en blifvande mera definitiv löneroglering löneförmånerna för tjänstnehafvarne i det

nya ämbetsverket lämpligen kunna tillsvidare efter enahanda förebild bestämmas. I enlighet härmed skulle aflöningarna komma att utgöra, för chefen 7,000 kronor, däraf 5,000 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar, samt för hvar och en af de tre ledamöterna 4,500 kronor, däraf 3,000 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar.

För nödig betjäning vid ämbetsverket erfordras en vaktmästare med aflöning af 800 kronor, däraf 500 kronor lön och 300 kronor tjänstgöringspenningar.

Med tillämpning af nämnda grunder skulle aflöningarna till kontroll- och justeringsstyrelsens ordinarie personal komma att uppgå till följande belopp, nämligen:

	Lön	Tjänstgörings- penningar	Summa
	Kr.	Kr.	Kr.
för chefen	5,000	2,000	7,000
» 1 tekniskt bildad ledamot	3,000	1,500	4,500
» 1 d:o	3,000	1,500	4,500
» 1 ledamot och sekreterare	3,000	1,500	4,500
» 1 vaktmästare.....	500	300	800
			Summa kr. 21,300

Till dessa aflöningsförmåner torde för styrelsens ledamöter samt vaktmästaren jämväl böra komma ålderstillägg, nämligen för de förstnämnda med 500 kronor efter resp. fem och tio års tjänstgöring, således med 1,000 kronor för hvar och en, samt för vaktmästaren med 100 kronor efter fem års väl vitsordad tjänstgöring.

Vaktmästaren torde därjämte, i enlighet med hvad eljest gäller, böra vidkännas löneafdrag med 150 kronor, därest han åtnjuter förmånen af fri bostad.

Att, så länge dyrtidstillägg utgår till andra statens tjänstemän och betjante, sådan förmån skulle enligt enahanda grunder, som eljest äro föreskrifna, tillkomma äfven kontroll- och justeringsstyrelsens personal, torde få anses gifvet. Därjämte torde såväl chef som ledamöter böra tillkännas rätt till semester hvar och en under en och en half månad af året.

Det å finansdepartementets stat uppförda anslag, 14,700 kronor, till amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m., hvilket anslag år 1904 bestämdes till sitt nuvarande belopp, är gemensamt för departe-

mentet i dess helhet med undantag af bankbyrån, för hvilken särskilda medel för motsvarande ändamål äro anvisade. I följd häraf och då departementets kostnader för renskrifning icke bokförts särskildt för kontroll- och justeringsbyrån, kan icke fullt exakt angifvas, huru stor del af anslaget, som tagits i anspråk för byråns räkning. Enligt verkställd beräkning kan emellertid antagas, att för byrån under åren 1905 och 1906 användts i medeltal sammanlagdt omkring 3,400 kronor för hvartdera året.

Af det sålunda använda beloppet hafva för hvartdera året utgått 2,400 kronor till aflöning af byråns två amanuenser — af hvilka den ene, som har teknisk utbildning, biträder med handläggning af tekniska ärenden och den andre med uppsättning af expeditioner m. m. — med 1,200 kronor till vardera, 560 kronor i medeltal för hvartdera året till vikariatsersättning samt återstoden till renskrift.

För de utgifter af ifrågavarande slag, som komma att erfordras för kontroll- och justeringsstyrelsen, kräfves emellertid äfven ökning i det belopp, som för kontroll- och justeringsbyrån varit tillräckligt, dels på grund af den icke obetydligt ökade renskrifningskostnad, som är att förvänta, dels ock med hänsyn till det ökade behof af extra biträde, som under den nya organisationen, åtminstone tidtals, säkerligen kommer att inom styrelsen göra sig gällande. Ökningen har dock ansetts tills vidare kunna begränsas till 900 kronor, utöfver hvad som beräknats hafva åtgått för kontroll- och justeringsbyrån för sistlidet år. För bestridande af ifrågavarande utgifter vid kontroll- och justeringsstyrelsen skulle sålunda erfordras ett belopp af sammanlagdt 4,300 kronor för år.

Detta belopp har beräknats komma till användning sålunda:

två amanuenser med arfvode af kr. 1,200 vardera..	kronor	2,400: —
ersättning åt vikarier under 1½ månads semester		
för hvar och en af styrelsens ledamöter à kr. 187: 50	»	562: 50
renskrifning	»	900: —
ersättning åt extra biträden m. m.	»	437: 50
	Summa kronor	4,300: —

Lönestaten för kontroll- och justeringsstyrelsen skulle alltså erhålla följande utseende:

	Lön Kronor.	Tjänst- görings- penningar Kronor.	Summa Kronor.	
Öfverdirektören och chefen. . . .	5,000	2,000	7,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 öfveringenjör	3,000	1,500	4,500	
1 öfveringenjör	3,000	1,500	4,500	
1 ledamot och sekreterare	3,000	1,500	4,500	
1 vaktmästare	500 ¹⁾	300	800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
Till amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m. . .			4,300	
Summa			25,600	

Staten för den nya styrelsen skulle således visa en slutsamma af 25,600 kronor. Aflöningarna till den ordinarie personalen inom kontroll- och justeringsbyrån uppgå, oberäknadt ålderstillägg, till 15,200 kronor. Med beräkning att 3,400 kronor af anslaget till amanuenser m. m. användts för byrån, utgör således slutsumman af motsvarande utgiftsposter nu 18,600 kronor. Skillnaden i kostnad skulle således belöpa sig till 7,000 kronor.

Vid bedömande i hvad mån den af mig föreslagna utgiftsstaten för kontroll- och justeringsstyrelsen kan anses innefatta en verklig ökning i förhållande till statsverkets utgifter för den nuvarande centrala kontrollmyndigheten böra emellertid äfven följande förhållanden tagas i betraktande.

Enligt den för kontroll- och justeringsbyrån nu gällande ordinarie stat uppgå, som nämndt, aflöningarna till byråns chef och öfriga ordinarie personal till sammanlagdt 15,200 kronor. Ökningen å motsvarande utgiftsposter i den nya styrelsens stat, hvilka uppgå till sammanlagdt 21,300 kronor, utgör 6,100 kronor, däraf 4,500 kronor belöpa på den föreslagne nye, tekniskt bildade tjänstemannen. Såsom jag förut an-

¹⁾ Anm. Om vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad skall, så länge denna förman kvarstår, lönen minskas med 150 kronor.

fört, föreligger emellertid redan nu behof af ännu en sådan tjänsteman (byråingenjör) å kontroll- och justeringsbyrån, vare sig byråns organisation förblir oförändrad eller byrån på föreslaget sätt ombildas. Med hänsyn härtill och då byråingenjörs aflöning utgör 4,000 kronor, bör utgiftsökningen på denna punkt egentligen icke beräknas högre än till 500 kronor. Vidare och då, som nämnt, ifrågavarande ledamot af den nya styrelsen skulle utöfva den inspektion öfver sockerfabrikerna, som hittills ålegat öfverkontrollörerna, äfvensom — möjligen jämte den andre inom styrelsen anställde öfveringenjören — tjäntgöra såsom öfverkontrollör vid brännvins- och maltdryckstillverkningen inom Stockholms stad med angränsande trakter, torde därigenom möjliggöras indragning af två utaf de nuvarande öfverkontrollörsbefattningarna och i följd däraf för statsverket uppkomma en besparing, hvilken bör kunna beräknas till minst 10,000 kronor om året.

I fråga om beloppet af den för chefen för kontroll- och justeringsstyrelsen föreslagna aflöning, 7,000 kronor, vill jag fästa uppmärksamheten däpå, att den nuvarande chefen för kontroll- och justeringsbyrån såsom byråchef inom finansdepartementet redan nu är berättigad till ett ålderstillägg å 600 kronor utöfver den för honom i gällande stat fastställda aflöning af 6,400 kronor. Som dylikt ålderstillägg icke skulle tillkomma chefen för kontroll- och justeringsstyrelsen, föranleder fastställandet af dennes aflöning till 7,000 kronor således icke någon ökad utgift för statsverket.

Med beaktande af de af mig nu anförda förhållanden uppgår skillnaden mellan det belopp, som skulle behövas för aflönande af den vid kontroll- och justeringsbyrån erforderliga ordinarie personal, därest inom byrån anställdes ytterligare en byråingenjör men dess organisation i öfrigt förblefve oförändrad, samt den föreslagna aflöningsstaten för kontroll- och justeringsstyrelsens fasta tjänstepersonal till sammanlagdt allenast 1,500 kronor. Med tillägg af det belopp, 900 kronor, hvarmed kontroll- och justeringsstyrelsens utgifter för beredande af ersättning åt amanuenser m. m. beräknats komma att öfverstiga motsvarande utgiftspost vid kontroll- och justeringsbyrån, skulle den genom den centrala kontrollmyndighetens anordnande såsom ett fristående ämbetsverk föranledda ökade kostnaden icke komma att utgöra mer än 2,400 kronor. Med afseende å den genom den förändrade organisationen möjliggjorda indragningen af de båda öfverkontrollörsbefattningarna, skulle emellertid i själfva verket på det hela en besparing för statsverket åstadkommas.

Med afseende å sättet för genomförandet af den ifrågavarande förändringen af kontroll- och justeringsbyrån har jag redan vid förberörda

underdåniga föredragning den 12 nästlidne januari framhållit, hurusom den nuvarande vid kontroll- och justeringsbyrån anställda tjänstemannapersonalens insikter och erfarenhet å förevarande område naturligen borde tillgodogöras vid den nya institutionen, hvilken ju skulle hafva i hufvudsak samma uppgifter sig förelagda som kontroll- och justeringsbyrån, men att det icke gärna kunde ifrågasättas, att dessa tjänstemän skulle lämna sina ordinarie befattningar för att öfvergå till ett annat verk, ställt å extra stat. I öfverensstämmelse med hvad jag vid samma tillfälle jämväl antydt, har jag därför tänkt mig, att kontroll- och justeringsstyrelsen skulle tills vidare organiseras på det sätt, att de nuvarande tjänstemännen inom kontroll- och justeringsbyrån skulle, med bibehållande af sina innehafvande, å finansdepartementets stat uppförda ordinarie befattningar, förordnas att uppehålla närmast motsvarande befattningar inom kontroll- och justeringsstyrelsen. Ifrågavarande tjänstemän liksom ock den å byrån för närvarande anställda vaktmästaren hafva samtliga förklarat sig villiga att mottaga dylikt förordnande mot åtnjutande af de af mig föreslagna aflöningsförmåner. Befattningen såsom tredje ledamot i styrelsen skulle naturligen äfven tillsättas på förordnande. Detsamma varder gifvetvis förhållandet beträffande öfriga befattningar i styrelsen, ifall någon af de nuvarande tjänst innehafvarna inom byrån från sin tjänst afgår, medan styrelsen ännu befinner sig på extra stat.

För genomförande af den sålunda föreslagna anordningen erfordras emellertid gifvetvis ett medgifvande från Riksdagens sida att, så länge berörda anordning kvarstår, använda de för den ordinarie personalens vid kontroll- och justeringsbyrån aflönning anslagna medel till aflönande af personalen inom det nya ämbetsverket.

För att bringa aflönningen till de två kontroll- och justeringsbyråns tjänstemän — byråingenjören och kanslisekreteraren — hvilka skulle förordnas såsom ledamöter i kontroll- och justeringsstyrelsen, upp till det för sådan ledamot föreslagna aflöningsbelopp af 4,500 kronor erfordras ett tillskott i lönen af 500 kronor för dem hvardera. Dessa belopp äfvensom den för den tredje ledamoten i styrelsen föreslagna aflönning, 4,500 kronor, anser jag tillsvidare lämpligen kunna utgå af det å sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsafgifter.

Att byråingenjören och kanslisekreteraren äfvensom vaktmästaren å den nuvarande kontroll- och justeringsbyrån böra, oberoende af öfverflyttningen till det nya ämbetsverket med afseende å rätten till ålders-tillägg enligt den nya staten, få räkna sig till godo sin tjänstgöring inom byrån, torde få anses gifvet; och böra dem tillkommande liksom eljest

ifrågakommande ålderstillägg utgå af det för dylikt ändamål å sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslag.

Hvad angår det för bestridande af kostnaden för aflöning af amanuenser samt för vikariatsersättning, renskrifning m. m. vid kontroll- och justeringsstyrelsen erforderliga belopp, 4,300 kronor, torde äfven detta lämpligen kunna tillsvidare utgå af förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsafgifter. På sätt jag redan vid underdånig föredragning den 12 nästlidne januari af hithörande frågor antydt och af skäl, för hvilka jag anhåller att i det följande få närmare redogöra, har jag nämligen funnit, att det belopp å 3,400 kronor, som af det å finansdepartementets stat uppförda anslaget till amanuenser m. m. hittills disponerats för kontroll- och justeringsbyrån, icke lämpligen bör tagas i anspråk för motsvarande ändamål vid kontroll- och justeringsstyrelsen utan i stället disponeras för departementet i öfrigt.

Genom skrifvelse den 13 maj 1884 har Riksdagen i sammanhang med fastställandet af stat för kontroll- och justeringsbyrån förklaradt, att alla expenser vid nämnda byrå, hvilka expenser utgöras af utgifter för vård och reparation af kontrolleffekter, statistiskt tryck m. m., skola bestridas från anslaget till kontroll å tillverkningsafgifter. I denna anordning synes ej böra göras någon förändring i sak, men torde det vara erforderligt att begära Riksdagens bemyndigande, att motsvarande utgifter vid kontroll- och justeringsstyrelsen må på enahanda sätt bestridas.

Äfven efter kontroll- och justeringsbyråns förändring till ett fristående ämbetsverk komme likväl en del af de mål och ärenden, hvilka nu beredas till underdånig föredragning af chefen för nämnda byrå, fortfarande att i sista hand prövas af Kungl. Maj:t och sålunda alltjämt tillhöra finansdepartementets handläggning. Ehuru enligt de föreliggande författningsförslagen afgörandet af åtskilliga frågor rörande tillämpningen af författningarnas kontrollföreskrifter m. m. ansetts kunna med fördel öfverlämnas åt kontroll- och justeringsstyrelsen, kvarstå nämligen ändock vissa slag af ärenden, hvilka äro af den vikt, att desamma fortfarande såsom hittills torde böra ankomma på Kungl. Maj:ts afgörande. Hit höra, förutom åtskilliga slag af ansökningsärenden angående dispens, eftergift af skatt m. m., hvilka enligt gällande författningar skola afgöras af Kungl. Maj:t, vidare vissa frågor beträffande justeringsväsendet äfvensom besvärsmål rörande tillämpningen af ej mindre de ifrågavarande tillverknings- och beskattningsförfattningarna än äfven författningarna angående försäljning af brännvin, vin och öl samt af tillagade, alkohol-

fria drycker och svagdricka och slutligen äfven frågor angående ändring inom hit hörande lagstiftningsområden.

För beredande inom finansdepartementet af hithörande mål och ärenden, särskildt dem, som röra tillverkning och beskattning af brännvin, maltdrycker och socker, äfvensom justeringsväsendet, erfordras biträde af en tjänsteman med speciella insikter och erfarenhet å förevarande områden. Ifrågavarande angelägenhet synes mig därför tillsvidare lämpligast kunna ordnas på det sätt, att chefen för den nya styrelsen eller, i händelse af förfall för honom, någon annan tjänsteman inom styrelsen, hvilken, som nämndt, skulle bestå hufvudsakligen af samma personal som den nuvarande kontroll- och justeringsbyrån, förordnas att i egenskap af departementschefens biträde bereda ifrågavarande ärenden. Därest en sådan anordning träffas, torde, med hänsyn därtill att ifrågavarande mål och ärenden ännu äro till antalet jämförelsevis få, något särskildt arvode åt den af ifrågavarande tjänstemän, som erhåller dylikt förordnande, åtminstone för närmaste tid, icke erfordras och särskilda utgifter för ändamålet sålunda tillsvidare undvikas. Den enda förberedande åtgärd, som skulle för öppnande af möjlighet till en dylik anordning behöfva träffas, synes därför vara att i den blifvande instruktionen för kontroll- och justeringsstyrelsen införa en bestämmelse, enligt hvilken ej mindre chefen än äfven ledamöterna i styrelsen skulle vara pliktiga att, där så påfordras, åtaga sig ett sådant förordnande, hvarom nyss nämnts.

Det arbete, som erfordras för uppsättningen af Kungl. Maj:ts utslag eller beslut i nu ifrågavarande mål och ärenden, kan emellertid icke lämpligen åläggas någon af departementets ordinarie tjänstemän, hvilka äro fullt upptagna af sina nuvarande göromål. Nämnda arbete är emellertid hittills icke af större omfattning än att detsamma lämpligen kan anförtros åt en amanuens under ledning af den tjänsteman, som skulle hafva att bereda nämnda mål och ärenden till föredragning. Såsom godtgörelse för detta arbete torde dock ett särskildt arvode böra tillgodokomma den amanuens, som erhåller uppdraget i fråga. Berörda arvode, hvilket torde böra utgå af det å finansdepartementets stat uppförda ordinarie anslag till amanuenser, vikariatsersättning m. m., synes mig dock tillsvidare kunna begränsas till ett belopp af 500 kronor för år räknadt.

Nyssberörda å finansdepartementets stat uppförda anslag är, som nämndt, gemensamt för kontroll- och justeringsbyrån och departementet i öfrigt, med undantag af bankbyrån, för hvilken motsvarande utgifter

utgå af anslaget till bestridande af kostnader för finansdepartementets bankbyrå. Sistnämnda byrå fränser jag därför helt och hållet i det följande.

Det nu ifrågavarande anslaget, hvilket alltsedan år 1891 utgjort 10,600 kronor, höjdes på Kungl. Maj:ts framställning af 1904 års Riksdag till sitt nuvarande belopp, 14,700 kronor. Denna höjning afsåg delvis att möta de ökade utgifter, som i följd af maldrycksbeskattningens införande i förevarande hänseenden uppkommit inom kontroll- och justeringsbyrån. Sålunda ansågos i sammanhang härmed arfvodena för byråns två amanuenser, hvilka arfvoden förut utgingo med allenast 800 kronor till den tekniskt bildade amanuensen och 400 kronor till den andre, böra ökas till 1,200 kronor för dem hvar. Därjämte ansågs förhöjning i anslaget påkallad på grund af den ökning i byråns utgifter för renskrift, som af enahanda anledning föranleddes.

Anslagsförhöjningen afsåg emellertid äfven dels att bereda medel till något större ersättning än förut åt de å departementets öfriga, nu ifrågavarande byråer anställda amanuenser dels ock till anställande af en amanuens hos departementets expeditionschef, hvilken förut varit i saknad af sådant biträde.

Frånräknar man den andel af nu ifrågavarande anslag, som åtgått för kontroll- och justeringsbyrån, eller vid pass 3,400 kronor för år, har således för departementet i öfrigt återstått omkring 11,300 kronor.

Däraf hafva i vikariatsersättningar under de två senaste åren i medeltal utgått ett belopp af 2,360 kronor. Denna utgift har berott, förutom af de ordinarie tjänstemännens rätt till semester, till en del äfven däraf, att expeditionschefen under vissa tider af året måst förbereda af vissa på departementets handläggning ankommande ärenden af vidlyftigare beskaffenhet, särskildt statsregleringen och hvad därmed äger sammanhang, beredas ledighet från öfriga till expeditionschefsämbetet hörande göromål, ett förhållande, som säkerligen äfven framgent tidtals kan antagas blifva nödvändigt. Då under sådan ledighet expeditionschefen eljest tillkommande tjänstgöringspenningar uppbäras af hans vikarie, erhåller den förre motsvarande ersättning af ifrågavarande anslag.

Utgifterna för renskrifning, hvilka under senare åren i följd af ärendenas ökade antal varit stadda i ständig stegring, hafva för nu ifrågavarande del af departementet för de två senaste åren ställt sig tämligen olika, i det att dessa utgifter under år 1905 uppgått till omkring 1,800 kronor och under år 1906 till omkring 2,500 kronor, eller således i medeltal under dessa år till omkring 2,150 kronor.

Sedan ett par år tillbaka har det befunnits nödigt att inom depar-

tementet anställa en extra vaktmästare med ungefär enahanda tjänstgöring som departementets två ordinarie vaktmästare. Nämnde extra vaktmästare uppbär ett arfvode af 50 kronor i månaden, eller 600 kronor om året, hvilket arfvode utgår af ifrågavarande anslag. Dessutom har äfven eljest tidtals visat sig nödvändigt att därutöfver anlita extra vaktmästarhjälp. Såsom gratifikationer till extra vaktbetjante har under de två senaste åren utgått i medeltal 270 kronor.

Sedan sålunda till vikariatsersättning, renskrifningskostnad och ersättning till extra vaktbetjäning i medeltal åtgått 5,380 kronor, har till aflönande af amanuenser likaledes i medeltal återstått 5,920 kronor. Af anledning att utgifterna för renskrift under sistlidet år uppgått till afsevärdt högre belopp än år 1905, har emellertid i verkligheten för år 1906 endast återstått ett afsevärdt mindre belopp att disponera till ersättning åt amanuenser. Då detta belopp emellertid befunnits otillräckligt, har till fyllnad af det såsom erforderligt ansedda beloppet statskontoret enligt nådigt beslut den 21 nästlidne december anbefallts förskjuta ett belopp af 950 kronor, hvilket belopp statskontoret ännu icke till ersättande anmält.

Inom departementet — fränsedt bankbyrån samt kontroll- och justeringsbyrån — finnas anställda tre amanuenser med fast arfvode, nämligen en å hvardera af departementets två återstående byråer och en hos expeditionschefen. Arfvodena till dessa amanuenser hafva hittills varit bestämda för hvardera af de två förstnämnda till 1,200 kronor om året och för den sistnämnde till 1,000 kronor, likaledes för år räknadt. De ifrågavarande amanuenserna tjänstgöra i regel omkring tre timmar dagligen å tjänsterummet, hvarjämte dem tilldeladt hemarbete i allmänhet torde kräfva ungefär motsvarande tid. Under vissa tider af året, då arbetet inom departementet för beredandet af de till statsregleringen hörande ärenden eller på grund af andra förhållanden måste mer än vanligt forceras, tagas emellertid amanuensernas tid och arbetskraft ofta nog i anspråk åtskilligt utöfver hvad på sätt nyss nämnts i regel är fallet.

Med hänsyn till det arbete, som sålunda af dessa tjänstemän utkräfves, måste förenämnda till dem utgående ersättning under nuvarande förhållanden anses alltför låg, helst om man tager i betraktande, att inom de öfriga större statsdepartementen, där amanuenserna i ungefär lika mån tagas i anspråk som inom finansdepartementet, arfvodena till ifrågavarande tjänstemän numera i allmänhet höjts till 1,500 kronor för dem hvar. Därför har ock under senaste åren ansetts nödvändigt att i

form af särskilda gratifikationer höja de till departementets ifrågavarande amanuenser utgående arfvoden, hvarigenom de två å byråerna anställda amanuensernas aflöning i verkligheten uppgått till 1,500 kronor och den hos expeditionschefen anställdes till 1,250 kronor.

Redan af nu anförda skäl, anser jag en stadigvarande förhöjning i de omförmälda tre amanuensernas arfvoden till 1,500 kronor för dem hvar för år räknadt vara synnerligen påkallad. Detta gäller icke mindre om den hos expeditionschefen anställdes amanuensen än om de öfriga. Då Kungl. Maj:t, enligt hvad jag förut nämnt, år 1904 hos Riksdagen begärde förhöjning i departementets anslag till amanuenser m. m., beräknades arfvodet äfven för expeditionschefens amanuens till 1,500 kronor om året. Då Riksdagen i skrifvelse den 20 maj 1904 angående regleringen af utgifterna under sjunde hufvudtiteln anmälde sitt i anledning däraf fattade beslut, uttalade Riksdagen emellertid den mening, att ett belopp af 1,000 kronor borde vara för aflönande af nyssnämnde tjänsteman tillräckligt, uppenbarligen af den anledning att Riksdagen uppfattat den i propositionen gjorda framställningen så, att behovet af en amanuens åt expeditionschefen hufvudsakligen framträd under den tid af året, då tryckningen af riksdagspropositioner m. m. påginge. Om ock detta behof gjort sig i alldeles särskildt hög grad gällande under nämnda tid af året, har det emellertid visat sig, att han äfven öfriga delar af året är fullt ut lika upptagen af göromål för departementets räkning som de fast anställda amanuenserna å byråerna, hvadan icke någon som helst anledning förefinnes att aflöna honom sämre än de öfriga. Att den honom, enligt hvad förut nämnts, tilldelade gratifikationen begränsats något under hvad som tilldelats de öfriga har allenast berott på otillräckligheten i det för hithörande ändamål anvisade anslag eller önskan att i möjligaste mån begränsa det belopp, som därutöfver måst för ändamål af nu ifrågavarande slag tagas i anspråk.

Det arbetsbiträde, som lämnas af de mot fast arfvode anställda amanuenserna, är emellertid för departementets behof numera långt ifrån tillräckligt. Därför har ock sedan länge inom departementet varit anställda ett flertal amanuenser utan annan ersättning än den, som kan utgå i form af gratifikationer, och hafva de under nästlidet år dem tilldelade gratifikationerna utgått med belopp i allmänhet växlande mellan 250 och 350 kronor för år till dem hvar.

Antalet af dessa amanuenser inom departementet har under senare åren varit något växlande men i allmänhet utgjort 7 eller 8. Åtskilliga af sist omförmälda amanuenser ägna sig emellertid äfven åt tjänstgöring

inom andra ämbetsverk eller särskilda uppdrag, såsom tjänstgöring inom Riksdagens kansli m. m., i följd hvaraf tidtals det arbetsbiträde, som af dessa amanuenser kunnat påräknas, varit afsevärdt mindre än eljest.

På grund af den obetydliga ersättning, som af nuvarande anslag kunnat till amanuenserna utbetalas, har det emellertid visat sig möta allt större svårigheter att i den utsträckning, som varit behöflig, ersätta förlorade extra ordinarie arbetskrafter med nya för ändamålet tillräckligt kvalificerade krafter, helst befodringsutsikterna inom departementet i allmänhet icke äro stora och de e. o. tjänstemännen hittills vanligen fått tjänstgöra mycket lång tid, i regel åtskilliga år, innan de ens nått upp till den relativt ringa ersättning, som bestås de med fast arfvode anställda amanuenserna. Det är under sådana förhållanden naturligt, att det icke skall befinnas lockande för unge män med verklig duglighet att ägna sig åt departementets tjänst. Det är därför nödvändigt, att åtgärder vidtagas till afhjälpande af nämnda missförhållanden.

För att inom departementet ordna arbetet på ett fullt tillfredsställande sätt vore det visserligen önskligt, att en amanuens kunde under hela den dagliga ordinarie arbetstiden vara för hvarje byrå å tjänsterummet tillstädes. Äfven om emellertid de arfvoden, som utgå till de fast anställda amanuenserna, höjas på sätt jag nyss föreslagit, lär det detta svårligen kunna fordras, utan skulle härför krävas en väsentligt större förhöjning i dessa arfvoden, en åtgärd, som dock med afseende å förestående lönereglering för Kungl. Maj:ts kansli svårligen för närvarande kan anses lämplig. Jag anser därför den lämpligaste utvägen vara att — i likhet med hvad som redan skett inom civildepartementet och med en af Kungl. Maj:t till innevarande års Riksdag gjord framställning om höjning af det för ecklesiastikdepartementet till motsvarande ändamål anvisade anslag åsyftas — å hvardera af finansdepartementets två ifrågavarande byråer anställa, utöfver den därstädes nu mot fast arfvode anställde amanuensen, ytterligare en sådan amanuens med enahanda arfvode, som föreslagits för den förstnämnde, eller 1,500 kronor. Genom en sådan anordning skulle tjänstgöringen kunna mellan amanuenserna på hvarje byrå på lämpligt sätt fördelas och det angifna önskemålet, att ständigt under tjänstgöringstiden kunna påräkna en fast amanuens å hvarje byrå, kunna vinnas. Dessutom skulle därigenom möjligheten för departementet att förvärfva nya och dugande extra ordinarie krafter eller att bevara dem, som redan finnas, icke oväsentligt förbättras.

Förutom de belopp, som sålunda skulle till nu omförmälda ama-

nuenser erfordras, eller tillhopa 7,500 kronor, bör, på sätt förut nämnts, beräknas ett belopp af 500 kronor i arfvode till den amanuens, som erhåller i uppdrag att ombesörja uppsättningen af expeditioner i de mål och ärenden, som hittills tillhört kontroll- och justeringsbyrån. Läggas därtill de för de två sista åren i medeltal förekomna utgifter för vikariatsersättningar, renskrift och extra vaktbetjäning, tillhopa 5,380 kronor, uppkommer en summa af 13,380 kronor. Härutöfver erfordras emellertid äfven ett belopp till gratifikationer åt extra ordinarie amanuenser m. m., hvilket belopp dock synes kunna begränsas till omkring 2,000 kronor för år.

Vid bifall till hvad jag sålunda föreslagit, skulle alltså det å finansdepartementets stat nu uppförda anslag till amanuenser, vikariatsersättningar m. m. behöfva höjas med ett belopp af, i afrundadt tal, 700 kronor.»

Utskottets
yttrande.

Den förevarande propositionen innefattar förslag *dels* angående organisationen af den af Kungl. Maj:t föreslagna nya centrala myndigheten för kontroll öfver tillverkningsafgifterna, kontroll- och justeringsstyrelsen, samt angående sättet för bestridande af kostnaden för nämnda styrelse, *dels ock* angående fastställande af det för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli i riksstaten uppförda ordinarie anslag.

Utskottet vill till pröfning först upptaga frågan om den nya kontroll- och justeringsstyrelsen och hvad därmed sammanhör.

Såsom i förestående anförande till statsrådsprotokollet är erinradt, innefatta de af Kungl. Maj:t genom propositioner den 8 sistlidna mars framlagda förslag till förordningar angående tillverkning af brännvin, angående tillverkning och beskattning af maldrycker samt om beskattning af socker, bland annat, förändrade bestämmelser rörande organisationen af kontrollen öfver ifrågavarande tillverkningar. I denna omorganisation ingår jämväl den förändring, att den centrala kontrollmyndigheten hädanefter skulle utgöras af ett själfständigt ämbetsverk, benämndt kontroll- och justeringsstyrelsen.

Angående behovet och lämpligheten ur kontrollsynpunkt af att den centrala kontrollmyndigheten anordnas på sålunda föreslaget sätt har departementschefen i det statsrådsprotokoll, som åtföljer den kungl. propositionen n:r 79 med förslag till förordning angående tillverkning af brännvin, anført följande:

»Uppkomsten af den nuvarande centrala myndigheten för kontrollen öfver tillverkningsafgifterna daterar sig från 1855. I den skrifvelse, hvarmed Rikets ständer till Kungl. Maj:t öfverlämnade den vid 1853—54

årens riksdag antagna brännvinstillverkningsförordningen, anfördes, bland annat, att, enär öfverkontrollörerna hade en så maktpåliggande och ansvarsfull befattning, de borde äga en föreningspunkt och öfverstyrelse i något allmänt ämbetsverk, hvars bestämmande ständerna öfverlämnade till Kungl. Maj:ts bepröfvande. Med anledning häraf beslöt Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 1 juni 1855 bildandet af en centralstyrelse för kontrollen å brännvinsförfattningarnas tillämpning genom anställande vid civildepartementet af en byråchef. Från och med år 1874 öfverflyttades de till »byrån för kontrollen öfver brännvinsförfattningarnas tillämpning» hörande ärenden till en inom finansdepartementet anordnad »byrå för kontrollen å tillverkningsafgifter», hvilken byrås chef tillika skulle utöfva öfverinseendet öfver hvitbetssockerbeskattningen. I enlighet med därom af Kungl. Maj:t framställt förslag har sedermera 1884 års Riksdag beslutit, att med justeringsstyrelsens indragning de densamma tillhörande göromål skulle från och med 1885 års ingång öfvertagas af byrån för kontrollen å tillverkningsafgifter samt att under finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli finge upptagas, med anslag å ordinarie stat, en kontroll- och justeringsbyrå. Enligt nu gällande författningar utöfvas öfverinseendet öfver brännvins- och bryggerikontrollen samt öfver kontrollen vid sockertillverkningen af chefen för nämnda kontroll- och justeringsbyrå. Denne byråchef är sålunda för närvarande den centrala kontrollmyndigheten. Byråns tjänstepersonal utgöres af en byråingenjör, en kanslisekreterare samt två amanuenser, däraf en tekniskt bildad.

Ursprungligen hade den ifrågavarande centralstyrelsen endast ringa befattning med själfva kontrollväsendet. Till följd af bränneriernas stora antal under de första årtiondena efter husbehofsbränningsens afskaffande, det dåvarande kommunikationsväsendets beskaffenhet samt bristen på en fastare organiserad öfverkontroll i orterna, måste öfverinseendet öfver kontrollen anförtros åt länsstyrelserna. Centralstyrelsen för kontrollen öfver brännvinsförfattningarnas tillämpning fick med anledning häraf till snart sagt hufvudsaklig uppgift att utarbета statistik samt att handlägga ärenden rörande försäljning af brännvin. Sedermera hafva emellertid dels genom spritkontrollapparaters införande vid brännerierna under åren 1883—84, dels särskildt genom utfärdandet af 1887 års brännvinstillverkningsförordning allt flera detaljer af bränneriekontrollen öfverflyttats från länsstyrelserna till öfverkontrollörerna och därigenom medelbart till centralstyrelsen d. v. s. förbemälda byråchef, under hvilken öfverkontrollörerna direkt lyda. Alltsedan år 1873 har

äfven öfverinseendet öfver hvitbetssockerbeskattningen tillhört nämnde byråchef, hvarjämte från och med år 1885 justeringsväsendet sorterar under kontroll- och justeringsbyrån. Ytterligare hafva sedermera såsom föremål för byråns verksamhet tillkommit öfverinseendet öfver denatureringen af brännvin och öfver bryggerikontrollen i riket samt beredningen af alla till afgörande hos Kungl. Maj:t förekommande ärenden rörande försäljning af vin och öl m. m. Denna alltjämt ökade arbetsbörda har emellertid sedan år 1884, då byrån såsom nämndt erhöll sin nuvarande organisation, icke föranledt förstärkning af byråns ordinarie personal. Det ytterligare ökade arbete för byrån, som blifvit en följd af det förändrade system för beskattning af socker, som tillämpats från och med den 1 september 1906, gör emellertid anställandet af ännu en tekniskt bildad tjänsteman vid byrån önskligt, på det att öfverkontrollörernas befattning med sockerkontrollen, såsom förut antydts, må kunna undvaras. Af den redogörelse, jag lämnat ej mindre för den centrala kontrollmyndighetens nuvarande göromål än äfven för den befogenhet, som därutöfver skulle tillkomma densamma enligt det föreliggande förslaget, framgår, enligt min uppfattning, att det är nödvändigt att bereda denna myndighet en själfständig ställning. Detta finner jag lämpligast kunna ske genom den nuvarande kontroll- och justeringsbyråns ombildande till ett särskildt, fristående ämbetsverk, bestående af en chef och visst antal ansvariga ledamöter.

Frågan att förändra den nuvarande centrala kontrollmyndigheten till en särskild styrelse är icke ny utan har redan förut varit under öfvervägande. Sålunda har till det statsrådsprotokoll, som åtföljde Kungl. Maj:ts proposition till 1903 års Riksdag med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker, dåvarande chefen för finansdepartementet anført, att det, i sammanhang med vissa af honom ifrågakämda förändringar beträffande kontrollen, borde tagas under ompröfning, huruvida icke åt den öfverordnade kontrollmyndigheten borde beredas en själfständigare ställning än densamma nu innehar.

Det syntes emellertid departementschefen lämpligast att låta med denna och öfriga organisationsfrågor anstå, tilldess de särskilda kommitterade, hvilka vid denna tidpunkt hade åt sig uppdraget att utreda frågan om ändrad sockerbeskattning, hunnit afgifva sitt betänkande.

Den centrala kontrollmyndighetens verksamhet är otvifvelaktigt, beträffande såväl omfattning som betydelse, af den art, att densamma lämpligast bör utöfvas af en utaf flera personer sammansatt styrelse. Såsom ännu ett skäl härför bör, utöfver hvad jag förut anført rörande

omfattningen af det chefen för kontroll- och justeringsbyrån och byråns tjänstemän åliggande arbete, i detta sammanhang erinras därom, att öfverinseendet öfver kontrollen i själfva verket innefattar förvaltningen af det för kontroll å tillverkningsafgifter anvisade förslagsanslaget, i 1907 års riksstat upptaget till 1,100,000 kronor. Vidare bör härvid komma till beaktande, att genom dels maltskattens införande dels ock sockerbeskattningens förändrande till en konsumtionsskatt antalet af chefen för kontroll- och justeringsbyrån underlydande tjänstebefattningar stigit till mellan 1,500 och 1,600.

Också möttes redan vid 1887 års riksdag ett då framställt förslag att i visst afseende utvidga den nuvarande centrala kontrollmyndighetens befogenhet med den invändningen, att en byråchef i ett statsdepartement ej hade tillräckligt själfständig ställning för en dylik utvidgning.

På grund af hvad jag nu haft äran anföra föreslår jag alltså, att i ledet af de förändringar, hvartill den af mig nu ifrågakända omorganisationen af kontrollen öfver tillverkningsafgifterna föranleder, måtte ingå jämväl ombildning af den nuvarande centrala kontrollmyndigheten till ett själfständigt centralt ämbetsverk, som lämpligen kunde benämnas *kontroll- och justeringsstyrelsen*.

Denna nya styrelse skulle dels handhafva öfverinseendet öfver kontrollen öfver tillverkningen och beskattningen af brännvin, malt-drycker och socker samt öfvertaga öfriga i samband därmed stående göromål, hvilka nu tillhöra kontroll- och justeringsbyrån, dels ock utgöra styrelse för justeringsverket. Nämnda byrå och särskildt den där anställde byråchefen har emellertid äfven till åliggande att biträda chefen för finansdepartementet med handläggning af sådana ärenden rörande tillverkning och beskattning af brännvin, maldrycker och socker äfvensom försäljning af brännvin, vin och öl m. m., hvilka ankomma på Kungl. Maj:ts pröfning och afgörande, ett åliggande som naturligen skulle i och med byråns ombildning till ett själfständigt ämbetsverk bortfalla, hvaremot styrelsens underdåniga yttrande kommer att i alla dylika mål, där så finnes erforderligt, infordras.

Till frågan huru den nya styrelsen lämpligast bör organiseras torde jag senare få återkomma. Redan nu vill jag emellertid nämna, det jag tänkt mig, att nämnda ämbetsverk, vid hvilket organisation landtbruksstyrelsen i flera afseenden synes kunna tjäna till förebild, skulle bestå af en chef jämte tre ansvariga ledamöter, däraf två tekniskt bildade och en tillika sekreterare. Utöfver den nuvarande kontroll- och justeringsbyråns personal skulle sålunda tillkomma ytterligare en tekniskt

bildad tjänsteman. Detta sammanhänger med den af mig förut omnämnda ändring af kontrollen vid sockerbeskattningen, i det att denne nye tjänsteman skulle, på sätt förut angifvits, utöfva den inspektion öfver sockerfabrikerna, som nu åligger öfverkontrollörerna. Därjämte skulle han tjänstgöra såsom öfverkontrollör vid brännvins- och malt-dryckskontrollen i Stockholms stad och trakten närmast däromkring. Denna anordning, att en tjänsteman vid den centrala kontrollmyndigheten skulle tjänstgöra såsom öfverkontrollör, torde medföra en väsentlig fördel, i det att sagda myndighet därigenom kommer i en nära och personlig beröring med den lokala kontrollen och blir i tillfälle att inhämta noggrannare kännedom om densamma, än hvad nu kan ske endast genom tillfälligtvis företagna inspektionsresor.

Utöfver de åligganden och befogenheter, hvilka enligt det af mig nu framlagda förslaget till omorganisation skulle tillkomma den centrala kontrollmyndigheten, torde därjämte vissa andra åligganden böra öfverflyttas till den nya styrelsen.

Till följd af den ställning, chefen för kontroll- och justeringsbyrån intager, har det i gällande författningar uppdragits åt chefen för finansdepartementet att bestämma tjänstgöringsområden för öfverkontrollörer och för justerare af mått och vikt, att konstituera justerare, att inkalla öfverkontrollörer till tjänstgöring samt att i vissa fall bevilja öfverkontrollörer och justerare tjänstledighet. När Kungl. Maj:t i proposition till 1905 års Riksdag angående beskattning af socker föreslog, att förste kontrollörer vid sockerfabrikerna skulle förordnas af nämnde departementschef, uttalade däremot Riksdagen den uppfattning, att det syntes icke stå i öfverensstämmelse med andan i vår författning, att åt chefen för ett statsdepartement öfverlämna tillsättandet af tjänstebefattningar. Detta uttalande torde äga tillämpning äfven på departementschefens nyss omnämnda befattning med öfverkontrollörer och justerare, hvilken därför bör öfverflyttas till den nya centralstyrelsen.»

I betänkanden, som af bevillningsutskottet afgifvits i anledning af Kungl. Maj:ts förenämnda propositioner med förslag till nya brännvinstillverknings-, maltskatte- och sockerskatteförordningar, har utskottet tillstyrkt bifall till den af Kungl. Maj:t ifrågakända omorganisationen af kontrollen med den nuvarande centrala kontrollmyndigheten förändrad till en fristående kontroll- och justeringsstyrelse. Denna bevillningsutskottets hemställan har af Första Kammaren godkänts, hvaremot Andra Kammaren i afvaktan på utlåtande öfver den förevarande propositionen n:o 105 till bevillningsutskottet återremitterat

de delar af nämnda betänkan den, som berörde den centrala kontrollmyndigheten.

Bevillningsutskottet, som haft att pröfva förslaget behöflighet och lämplighet ur kontrollsynpunkt, har i detta hänseende uttalat, att genom Kungl. Maj:ts förslag till omorganisation af kontrollväsendet, sedt såsom ett helt, vore enligt utskottets åsikt förverkligadt, så långt förhållandena för närvarande syntes kunna medgifva, det af Riksdagen år 1906 uttalade önskemålet om större enhetlighet i kontrollens organisation.

Sammanstatta stats- och bevillningsutskottet ansluter sig till den af bevillningsutskottet sålunda uttalade mening och finner sig böra, såsom en af den ifrågavarande omorganisationen påkallad och i öfrigt ändamålsenlig anordning, tillstyrka den nuvarande centrala kontrollmyndighetens, finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, förändring på det af Kungl. Maj:t föreslagna sätt till ett själfständigt ämbetsverk.

I afseende å kontroll- och justeringsstyrelsens organisation och sammansättning synes utskottet den af Kungl. Maj:t föreslagna tjänstepersonal vid styrelsen vara ertorderlig för ett behörigt fullgörande af de åligganden och befogenheter, som skulle tillkomma styrelsen. De uti propositionen föreslagna belopp till bestridande af kostnaden för den nya styrelsen synas ock utskottet motsvara hvad som med hänsyn till den arbetsbördan, som kan antagas komma att åligga ämbetsverket för närvarande och i afvaktan å en blifvande mera definitiv löneroglering skäligen bör anses vara för detta ändamål behöfligt. Då utskottet funnit hvad i propositionen i öfrigt hemställes rörande den nya styrelsen icke gifva anledning till anmärkning, vill utskottet tillstyrka bifall till propositionen i hvad den har afseende å inrättandet af en kontroll- och justeringsstyrelse och kostnaden härför.

Utöfver nu behandlade delar innehåller den förevarande propositionen, såsom redan nämnts, en hemställan, att Riksdagen måtte höja det för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda ordinarie anslag till amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning med mera, nu 14,700 kronor, till 15,400 kronor, eller således med 700 kronor.

I utlåtande, n:o 8, angående regleringen af utgifterna under rikstatsens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet, har statsutskottet, efter erinran hurusom i den till Riksdagen den 14 januari 1907 aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och

behof Kungl. Maj:t i punkten 1 under sjunde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen, att, i afvaktan på den proposition angående, bland annat, ändrad organisation af finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, Kungl. Maj:t kunde komma att till Riksdagen aflåta, det för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda ordinarie anslag, 68,100 kronor, måtte tills vidare beräknas till oförändradt belopp, anmält, att statsutskottet komme att framdeles under Riksdagen afgifva yttrande öfver denna framställning.

De skäl, som enligt det ofvan intagna statsrådsprotokollet för den 15 sistlidna mars blifvit af chefen för finansdepartementet anförda vid ifrågavarande ärendes föredragning inför Kungl. Maj:t, synas utskottet böra föranleda till bifall af den af Kungl. Maj:t äskade förhöjning af det för finansdepartementet uppförda ordinarie anslag till amanuenser m. m. Vid bifall härtill skulle det för nämnda departement i riksstaten uppförda ordinarie anslag i dess helhet, nu 68,100 kronor, komma att höjas till 68,800 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition n:o 105,

1:o) medgifva,

att till aflönande af nuvarande chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå äfvensom af de vid byrån för närvarande anställda byråingenjör, kanslisekreterare och vaktmästare, hvilka jämlikt åtagande skulle förordnas såsom respektive chef, ledamöter och vaktmästare vid kontroll- och justeringsstyrelsen, må dels disponeras de belopp, hvilka af det å sjunde hufvudtiteln för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda ordinarie anslag jämte sjunde hufvudtiteln förslagsanslag till ålders-tillägg i form af lön, tjänstgöringspenningar och ålders-tillägg eljest skolat till nämnda tjänstinnehafvare utgå, dels ock såsom lönefyllnad åt bemälda byråingenjör och kanslisekreterare af förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsafgifter utgå ett belopp af 500 kronor åt hvardera för år räknadt;

att till aflönande af en tredje ledamot i kontroll- och justeringsstyrelsen för tiden från och med den

1 juli 1908 må af förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter utgå ett belopp af 4,500 kronor för år räknadt, äfvensom, i den mån ålderstillägg för honom ifrågakommer, härför erforderligt belopp af det under sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg;

att vid tjänstledighet af annan anledning än semester för någon af bemälda tjänst innehafvare vid kontroll- och justeringsstyrelsen de vikarien tillkommande tjänstgöringspenningar äfvensom den del af lönen, som den tjänstledige kan förpliktas att under ledigheten för tjänstens uppehållande afstå, må utgå af samma anslag som lönen och tjänstgöringspenningarna till den förre;

att, därest någon af de nuvarande tjänst innehafvarne vid kontroll- och justeringsbyrån från tjänsten afgår, till aflönande af den, som förordnas att uppehålla däremot svarande befattning i kontroll- och justeringsstyrelsen, må disponeras det belopp af förenämnda anslag för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, som af den afgångne uppburits, äfvensom, därest denne innehåft byråingenjörs- eller kanslisekreterarbefattning vid kontroll- och justeringsbyrån, såsom lönefyllnad ett belopp af 500 kronor för år räknadt af förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter jämte, i den mån sådant ifrågakommer, ålderstillägg af förenämnda under sjunde hufvudtiteln anvisade förslagsanslag till ålderstillägg;

att tjänst innehafvare inom kontroll- och justeringsbyrån, hvilken förordnas att uppehålla tjänst inom kontroll- och justeringsstyrelsen, må för åtnjutande af ålderstillägg tillgodoräknas den tid, han i sådant hänseende ägt tillgodoräkna sig med afseende å sin tjänst inom byrån;

att till aflönande af amanuenser samt till vikariatsersättning, renskrifning m. m. vid kontroll- och justeringsstyrelsen ett belopp af 4,300 kronor för år räknadt må utgå af förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter; samt

att alla expenser vid kontroll- och justeringsstyrelsen må bestridas af samma anslag; äfvensom

2:o) *att* höja det i staten för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda ordinarie anslag till amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning med mera, nu 14,700 kronor, till 15,400 kronor, eller således med 700 kronor.

Stockholm den 4 maj 1907.

På sammansatta stats- och bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.
